

Acil Servise Başvuran Adli Olgularda Psikiyatrik Tanı Birlikteliğinin ve Madde Kullanımının Geriye Dönük Değerlendirmesi

A Retrospective Evaluation of Psychiatric Comorbidity and Substance Use in Forensic Cases Admitted to Emergency Service

Onur Durmaz¹, Erdem Çevik²

¹Dr., Balıkesir Devlet Hastanesi Psikiyatri Servisi, Balıkesir, Türkiye

²Dr., Haydarpaşa Sultan Abdülhamid Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Giriş ve amaç: Adli olgular acil servislerde sık karşılaşılan ve hukuki sorumluluğu olan vakalardır. Düşük sosyoekonomik durum ve gelir düzeyinin yanında psikoaktif madde ve alkol kullanımı, kişilik bozuklukları, bazı birinci eksen bozukluklar gibi psikiyatrik tanıların şiddet içerikli davranışları artırabildiği bildirilmiştir. Bu retrospektif çalışmada adli olgularda madde kullanımı ve psikiyatrik tanı birlikteliğini inceledik. **Gereç ve Yöntem:** Ocak 2012 – Nisan 2014 tarihleri arasında Van Asker Hastanesi acil servisine başvuran ve adli rapor düzenlenen 18 yaş üzerinde erişkin hastalar çalışmaya dahil edildi. Geriye dönük olarak adli raporlarına ek olarak hastane bilgi sisteminden sosyodemografik özelliklerine ve psikiyatrik öykülerine ulaşıldı. **Bulgular:** Hastaların 104'ünde (%23,6) psikiyatrik öykü mevcuttu. Psikiyatrik öyküsü olan ve olmayan hasta grupları arasında travma yaralanma şiddet skoru açısından anlamlı fark yoktu ($p=0.06$). En sık saptanan psikiyatrik tanı uyum bozukluğu ve B kümesi kişilik bozukluğu olarak tespit edildi. Psikiyatrik öyküsü bulunan hastalarda en sık başvuru nedenleri darp (%52.9), zehirlenme (%26) ve ateşli silah/kesici delici alet yaralanması (%17.3) olup, darp ve zehirlenme anlamlı düzeyde yüksek saptandı ($p<0.05$). B kümesi kişilik bozukluğu olan bireylerde darp, ateşli silah/delici kesici alet yaralanması ve zehirlenmenin anlamlı düzeyde fazla olduğu saptanmışken, anksiyete bozukluğu olan grupta zehirlenmenin anlamlı olarak daha fazla olduğu tespit edildi ($p<0.05$). Psikiyatrik öyküsü bulunan hastaların 46'sında (% 44,2) madde kullanımı saptanmış olup bu grupta madde kullanımı ile ateşli silah/kesici delici alet yaralanması arasında anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır ($p=0.03$). **Sonuç:** Psikiyatrik tanı birlikteliğinin ve psikoaktif madde kullanımının araştırılarak takip ve tedavisinin, adli olayların meydana gelmesinde azaltıcı bir etki yaratacağı kanaatindeyiz.

Anahtar Sözcükler: Adli olgu, psikiyatrik tanı, madde kullanımı, acil servis

(*Klinik Psikiyatri* 2016; 19: 130-136)

DOI: 10.5505/kpd.2016.97268

SUMMARY

Objectives: Forensic cases are commonly encountered cases with high legal responsibility. In addition to low socio-economic status and level of income, psychiatric diagnoses such as substance and alcohol abuse, personality disorders, some axis 1 disorders have been reported to increase violent behavior. In this retrospective study, we evaluated substance abuse, psychiatric comorbidity, and relationship between type of forensic report and psychiatric diagnoses in forensic cases. **Methods:** Data regarding sociodemographic characteristics, forensic circumstances and psychiatric history of forensic cases admitted to Van Military Hospital Department of Emergency between January 2012-April 2014 recruited from hospital database. **Results:** One hundred and four (23.6%) of the 441 patients had a psychiatric history. There was no significant difference in terms of injury severity score between the group with psychiatric diagnose history and the group with no psychiatric history ($p=0.06$). Adjustment disorder and B cluster personality disorder were the most prevalent psychiatric diagnoses in study population. Assault (52.9%), intoxication (26%) and firearm/sharp object injury (17.3%) were the most encountered forensic circumstances in those with psychiatric history as assault and intoxication were found to be significantly higher than other events in this population ($p<0.05$). Assessment of relationship between type of forensic event and psychiatric diagnoses showed assault, firearm/sharp object injury, and intoxication were statistically significant in B cluster disorder patients while intoxication was found to be significant in anxiety diagnosed patients ($p<0.05$). Substance use was determined in forty-six patients (44.2%) of those with psychiatric history while a significant relationship was found between substance use and firearm/sharp object injury in this population ($p=0.03$). **Conclusion:** Detailed evaluation of psychiatric comorbidity and substance use with appropriate psychiatric therapeutic interventions could have a positive impact on management of forensic cases.

Key Words: Forensic cases, psychiatric diagnoses, substance use, emergency service

GİRİŞ

Adli olgular acil servislerde sık karşılaşılan ve hukuki sorumluluğu olan vakalardır. Bu olguların içerisinde alkol/madde kullanımı, kendisine yada etrafa zarar verici eylemler, darp ve yaralanma gibi cezai sorumluluğun önemli olduğu, psikiyatri alanını yakından ilgilendiren durumlara da sık rastlanmaktadır. Kendisine ya da etrafına zarar verici davranışlarda bulunan kişilerde psikiyatrik tanı birlikteliğinin fazla olduğu, sosyoekonomik durumun ise görece düşük olduğu bildirilmiştir (Ayirolimeethal ve ark. 2014, Coker ve ark. 2014, Rao ve ark. 2013). Literatürde acil servise yaralanmayla gelen hastalarda psikiyatrik tanı birlikteliğinin yüksek olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır (van der Westhuizen ve ark. 2014). Bununla birlikte, genç popülasyonda şiddet içerikli yaralanmanın mortalite ve morbiditenin en başlı nedeni olduğu, bu tarz yaralanmalara bağlı acil servis müracaatlarının tekrarlama riski taşıdığı ve bu tarz yaralanmaların madde kullanımı, ruhsal bozukluk varlığı gibi faktörlerle ilişkisinin olduğu yönünde veriler de bulunmaktadır (Cunningham ve ark. 2015). Şiddet içerikli davranışların ve dürtüselliklerin yanında psikiyatrik bozukluğu olan bireylerde gerek erişkinlikte gerekse çocukluk yada ergenlik döneminde yaralanma, kötü muamele, istismar gibi mağduriyet oluşturan birtakım adli olayların da normal popülasyona göre daha fazla meydana geldiği bildirilmiştir (Aksu ve ark. 2013, Teplin ve ark. 2005). Tüm bu verilerin yanı sıra, madde kullanım bozukluğu olan kişilerde de psikiyatrik eş tanı, acil servis başvurularını artırıcı bir faktör olarak saptanmıştır (Curran ve ark. 2008). Madde kullanımı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gittikçe artan, çözümü zor olan bir sosyal ve psikiyatrik problemdir. Madde kullanım bozuklukları psikiyatri alanına önemli bir yük getirmekle beraber, acil servis müracaatlarında da artışa neden olmaktadır (Fergus ve ark. 2015, Rood ve ark. 2014). Ayrıca madde kullanımı olan bireylerde adli olaylara karışma oranının normal popülasyona göre daha fazla olduğu bildirilmiştir (Güleç ve ark. 2012, Öncü ve ark. 2002). Yapılan bir çalışmada, madde kullanımının mahkumlarda kişilik bozukluklarından da fazla oranda bulunduğu belirtilmiştir (Ayirolimeethal ve ark. 2014). Bu veriler de madde kullanım bozukluklarının adli sonuçları olan davranış örüntüleri açısından önemli bir risk

faktörü olduğunu destekler niteliktedir. Bu çalışmada, acil servise başvuran ve adli vaka raporu düzenlenen hastalarda madde kullanımı varlığı, psikiyatrik tanı birlikteliği ile adli olay türüyle psikiyatrik tanı ve madde kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Geriye dönük gözlemsel tasarımlı çalışmaya Ocak 2012 - Nisan 2014 tarihleri arasında acil servise başvuru neticesi adli vaka raporu düzenlenen 18 yaş üzerinde erişkin hastalar dahil edildi. Çalışma tek merkezli olup örneklem grubunu 2. basamak hasta bakımı verilen Van Asker Hastanesi acil servisine başvuran hastalar oluşturmuştur. Hastaların geriye dönük olarak adli vaka raporları incelenerek hastane bilgi sisteminden diğer verilerine ulaşıldı. Adli vaka raporlarından yaş ve cinsiyeti içeren sosyo-demografik verilerin yanında yaralanma şekli, zamanı, yaralanma bölgeleri, tedavi ve sonuçları ile ilgili bilgiler alındı. Hastane bilgi sisteminden ise hastaların öyküsünde psikiyatrik başvurusu olup olmadığı, varsa psikiyatrik tanısı, başvuru sayısı, tedavisi ve madde kullanım durumu şeklinde verilere ulaşıldı. İstatistiksel değerlendirmede, normal dağılıma uymayan tanımlayıcı değerler ortanca değer ve parantez içerisinde 25-75 yüzdeler ile rapor edildi. Verilerde yüzdeler yanında ikiden çok bağımsız gruplar arası karşılaştırmalarda Kruskal-Wellis testi, ikili bağımsız grupların karşılaştırılmasında ise Mann-Whitney U testi ve Ki-kare testi kullanıldı. Verilerin istatistiksel analizi SPSS 15.0 (SPSS Inc, Chicago, IL) programı ile yapıldı. Çalışmanın etki kurul onamı alınmış olup Helsinki Deklarasyonu'na uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya toplam 441 hasta dahil edildi. Tüm hastaların ortanca yaşı 21 (21-23) ve hastaların %99,1 (437)'i erkekti. Hastaların 104'ünde (% 23,6) psikiyatrik öykü mevcuttu. Psikiyatrik öyküsü olan hasta grubunun(n=104) ortanca yaşı 21(21-21) iken psikiyatrik öyküsü olmayan hasta grubunda(n=337) ortanca yaş 21(21-23) olarak tespit edildi(p=0.03, Tablo 1). Psikiyatrik öyküsü olan ve olmayan hasta grupları arasında cinsiyet

Tablo 1. Sosyodemografik Veriler, Travma Skoru ve Adli Olay Türlerinin Psikiyatrik Öykü Varlığına Göre Karşılaştırılması

	Psikiyatrik Öyküsü Olan Hastalar (n=104)	Psikiyatrik Öyküsü Olmayan Hastalar (n=337)	p
Ortanca Yaş(25-75%)	21(21-21)	21(21-23)	0.03
Cinsiyet			
<i>Erkek</i>	104(%100)	333(%98.8)	0.26
<i>Kadın</i>	0(%0)	4(%1.2)	
Ortanca Travma Yaralanma Şiddet Skoru (ISS)(25-75%)	1(1-2)	1(1-2)	0.06
Adli Olay Türü			
Trafik Kazası	1(%1)	30(%8.9)	0.06
Darp	55(%52.9)	215(%63.8)	0.04
Yüksekten Düşme	3(%2.9)	11(%3.3)	
Ateşli Silah/Delici -Kesici Alet Yaralanması	18(%17.3)	42(%12.5)	0.20
Yanık	0(%0)	4(%1.2)	
Zehirlenme	27(%26)	35(%10.4)	<0.001

ISS: injury severity score

açısından anlamlı fark yoktu(p=0.26, Tablo 1). 2012 yılında 179, 2013'de 178 ve 2014'ün ilk 4 ayında 84 hasta başvurdu. En sık başvuru ocak, şubat, mart, temmuz ve ağustos aylarında idi. Hastalar en sık gündüz saatlerinde ve akşam 21 den önce başvurmuştu. 12 (%2,7) hastaya "yaşamsal tehlike", 58 (%13,2) hastaya ise "basit tıbbi müdahale ile giderilemez" kararı verildiği saptandı. Travma ile başvuran hastalarda en sık yaralanma bölgeleri 191 (%45,9) hastada yüz ve boyun, 127 (%30,5) hastada pelvis ve ekstremiteler, 46 (%11,1) hastada cilt ve 38 (%9,2) hastada kafa bölgesi olarak tespit edildi. Ortanca travma yaralanma şiddet skoru(ISS-injury severity score) psikiyatrik öyküsü olan ve olmayan hasta gruplarında 1(1-2) olarak saptandı(p=0.06, Tablo 1). Psikiyatrik öykü bulunan hastaların 46'sında (% 44,2) madde kullanımı vardı. Toplam hasta sayısında madde kullanım oranı %10,4 bulundu. Psikiyatrik tedavi görmüş hastaların %42,3'ü bir defa, %35,2'si iki defa, diğerleri ise 3 veya daha fazla kez psikiyatri polikliniğine başvurmuştu. Psikiyatrik öyküsü bulunan hasta grubunda psikiyatrik tanıların dağılımına bakıldığında en sık uyum

bozukluğu (%36,5, n=38) tespit edilmiştir. Uyum bozukluğu tanısını B kümesi kişilik bozukluğu((%34,6 n=36), anksiyete bozukluğu((%17,3 n= 18), psikoaktif madde kullanım bozukluğu(%5,8 n=6), konversiyon bozukluğu(%3,8 n=4), bipolar bozukluk(%1 n=1) ve obsesif kompulsif bozukluk (%1, n=1) izlemiştir(Tablo 2). Adli olay türlerine bakıldığında psikiyatrik öyküsü bulunan hastalarda en sık darp(%52.9, n=55), zehirlenme(%26, n=27), ve ateşli silah/kesici delici alet yaralanması(%17.3, n=18) saptanmıştır(Tablo 1). Psikiyatrik tanısı olan hasta grubunda adli olay türleri içerisinde darp ve zehirlenme anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır(p<0.05,Tablo 1). En sık saptanmış psikiyatrik tanı olan uyum bozukluğu tanısı almış hastalarda başvuru nedenlerine bakıldığında darp %55.3(n=21), zehirlenme %23.7(n=9) ve ateşli silah/kesici delici alet yaralanması %15.8 (n=6) oranında bulunmuştur(Tablo 2). Psikiyatrik tanı grupları ile adli olay türlerinin karşılaştırılmasında B kümesi kişilik bozukluğu olan kişilerde darp, ateşli silah/delici kesici alet yaralanması ve zehirlenmenin anlamlı

düzye de fazla olduğu saptanmışken, anksiyete bozukluğu olan grupta ise zehirlenmenin diğer adli olaylara göre anlamlı olarak daha fazla olduğu tespit edildi ($p < 0.05$, Tablo 2). Psikiyatrik öyküsü olan ve madde kullanımı saptanan hastalarda adli olay türü olarak sırasıyla darp (%43.5, $n=20$), zehirlenme (%28.3, $n=13$), ateşli silah/ kesici delici alet yaralanması (%26.1, $n=12$) ve trafik kazası %2.2 ($n=1$) karşımıza çıkmıştır (Tablo 3). Psikiyatrik öyküsü olan hastalarda madde kullanımı ile ateşli silah/kesici delici alet yaralanması arasında diğer adli olay türlerine göre anlamlı düzeyde ilişki saptanmıştır ($p=0.03$, Tablo 3). Çalışmaya dahil edilen olgularda madde kullanımına bağlı psikotik bozukluk tanısı saptanmamıştır

TARTIşMA

Psikiyatrik tanının ve madde kullanımının varlığı, toplumsal kurallara uyum, sosyal iletişim, davranış kontrolü gibi alanlarda sorunlara neden olmakta, kendisine ve etrafındakilere zarar verici davranışları artırmakta, bu bağlamda adli olgular şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. Eksen II bozukluklar adli olaylar açısından risk teşkil etmektedir. Antisozyal, borderline kişilik bozukluğu gibi B kümesi kişilik bozukluklarının psikopati ve dürtüsellik ile yakın ilişkisi bulunmaktadır (Nioche ve ark. 2010). Genel tıp pratiğinde de B kümesi kişilik özellikleri taşıyan kişilerin acil servislere daha çok başvurduğu, kendisine zarar verici eylem

Tablo2. Adli Olay Türlerinin Psikiyatrik Tanılara Göre Dağılımı ve Karşılaştırması

Psikiyatrik Tanılar	Adli Olay Türü						p
	Trafik Kazası	Darp	Yüksekten Düşme	Ateşli Silah/Delici - Kesici Alet Yaralanması	Zehirlenme	Toplam	
Uyum Bozukluğu	0 (%0)	21 (%55.3)	2 (%5.3)	6 (%15.8)	9 (%23.7)	38 (%100)	
B Kümesi Kişilik Bozukluğu	1 (%2.8)	16 (%44.4)*	0 (%0)	10 (%27.8)*	9 (%25)*	36 (%100)	0.01**
Psikoaktif Madde Kullanım Bozukluğu	0 (%0)	4 (%66.7)	0 (%0)	1 (%16.7)	1 (%16.7)	6 (%100)	
Anksiyete Bozukluğu	0 (%0)	9 (%50)	1 (%5.6)	1 (%5.6)	7 (%38.9)*	18 (%100)	0.04**
Konversiyon Bozukluğu	0 (%0)	4 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	4 (%100)	
Obsesif Kompulsif Bozukluk	0 (%0)	1 (%100)	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%100)	
Bipolar Bozukluk	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	0 (%0)	1 (%100)	1 (%100)	

* $p < 0.05$, Mann-Whitney U testi

**Kruskal-Wallis testi

ve madde kullanımı birlikteliğinin bu kişilerde daha fazla olduğu bildirilmiştir (Mergui ve ark. 2014). Ayrıca suç işlemiş ve şiddet davranışı gösteren kişilerde psikiyatrik tanılardan özellikle kişilik bozukluğu tanısının ve madde kullanımının yüksek oranda olduğu saptanmıştır (Boles ve Miotto 2003, Chermack ve ark. 2009, Güleç ve ark. 2011, Havnes ve ark. 2014, Pluck ve ark. 2015). Dürtüselliklerin gerek B kümesi kişilik bozukluklarında, gerekse madde kullanımında ortak payda niteliğinde karşımıza çıkması bu özellikteki bireylerin adli olaylara karışmaları açısından önem arz etmektedir (Bornovalova ve ark. 2005, Coskunpinar ve Cyders 2013). Çalışma verilerine bakıldığında da B kümesi kişilik bozukluğu

tanıların adli olaylara karışma riskini artırdığını destekler niteliktedir. Her ne kadar çalışmamızda adli olgular yaralanma neticesi gelmiş mağdur olgular olsa da uyum bozukluğu ve B kümesi kişilik bozukluğu tanısı alan vakalarda darp, ateşli silah/delici kesici alet yaralanması ve zehirlenme olaylarının daha sık olduğu, özellikle kişilik patolojisi olan bireylerde bu farklılığın anlamlı düzeyde yüksek olduğu gözlenmektedir. Bu veri de B kümesi kişilik patolojileri olan hastalar başta olmak üzere psikiyatrik tanı birlikteliği olan bireylerin yaralanmaya neden olacak olaylara karışma ya da kendisine zarar verici eylemler açısından riskli gruba dahil olduklarını destekler niteliktedir. Bununla birlikte, psikiyatrik tanı varlığının ve daha

Tablo3. Psikiyatrik Tanı Almış Hastalarda Madde Kullanımına Göre Adli Olay Türlerinin Dağılımı ve Karşılaştırması

Adli Olay Türü	Madde Kullanımı Olan Hastalar (n=46)	Madde Kullanımı Olmayan Hastalar (n=58)	p
Trafik Kazası	1(%2.2)	0(%0)	
Darp	20(%43.5)	35(%60.3)	0.87
Yüksekten Düşme	0(%0)	3(%5.2)	
Ateşli Silah/Delici - Kesici Alet Yaralanması	12(%26.1)	6(%10.3)	0.03
Yanık	0(%0)	0(%0)	
Zehirlenme	13(%28.3)	14(%24.1)	0.63

Ki-kare testi

tanısının ikinci en sık konulmuş tanı olduğu gözlenmektedir. İkinci ekseninde B kümesi kişilik patolojilerinin literatürle uyumlu şekilde adli olaylar açısından önemli bir risk teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Yine "Uyum Bozukluğu" tanısının da %36,5 oranında görüldüğü göz önüne alınırsa bu tanının da adli olgularda oldukça önemli bir yer aldığı anlaşılmaktadır. Uyum bozukluğu ve kişilik patolojisi suç işlemiş kişilerde en çok görülen tanılar arasında yer almaktadır. 175 mahkum üzerinde yapılan bir çalışmada en sık saptanan psikiyatrik bozukluk madde kullanım bozukluğu iken bunu antisosyal kişilik bozukluğu ve uyum bozukluğu takip etmiştir (Ayrolimeethal ve ark. 2014). Bu veri de çalışmamızda ön plana çıkan psikiyatrik

önce şiddet içerikli davranış öyküsünün bulunması benzer davranış sorunlarının tekrarlaması açısından yordayıcı olabilmektedir (Cornaggia ve ark. 2011, Kesic ve Thomas 2014). Ancak çalışmamızın tasarımı nedeniyle örneklem grubunda adli olaylar açısından tekrarlayıcı nitelikte davranış örüntülerinin varlığı değerlendirilememiştir. Çalışmamızda elde edilen psikiyatrik tanılara bakıldığında, 1 hastada bipolar bozukluk dışında psikotik spektrumda tanı mevcudiyetinin olmadığı gözlenmektedir. Her ne kadar örneklem grubu acil servise başvuran hem sivil hem asker popülasyonu içerse de, çalışmanın bir askeri hastanede yapılmış olması, daha önce tespit edilmiş psikotik olguların genelde askerlik hizmetine alımlarında kısıtlanmış olmaları

bu verinin değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken faktörlerdir. Ancak ilk atak psikozun askerlik hizmetinde sık ortaya çıkışı da bu noktada dikkate alınması gereken bir diğer faktördür. Çalışmada ortanca travma yaralanma değerleri(ISS) yaralanmaların genellikle hafif düzeyde yaralanmalar olduğunu göstermektedir.

Her ne kadar psikiyatride kullanılan tanı sistemlerinde her kişilik bozukluğunun tanı kriterleri belirlenmiş olsa da klinik pratikte bu ayırımı net olarak yapmak her vakada mümkün olamamaktadır. Aynı kümede bulunan kişilik bozukluklarının birbiriyle örtüşen birçok kriteri bulunmaktadır. Madde kullanımı, suça eğilim, dürtüsellik, zarar verici davranışlar, sosyal çatışmalar gibi birçok kriter bu örtüşen özellikler arasında yer almaktadır. Çalışmamız dürtüsellik yüksek olduğu B kümesi kişilik yapılanmasının adli olgular açısından belirgin şekilde ön plana çıktığını kanıtlar niteliktedir. Çalışmaya alınan şahıslar değerlendirildiğinde, madde kullanım öyküsü mevcutsa da, işledikleri eylemlerle ilgili olarak madde etkisi nedeniyle işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayamayacak nitelikte bir olguya rastlanmamıştır. Bunun başlıca nedeni yapılan muayeneler neticesi adli raporlarda madde kullanımına bağlı psikotik bozukluk tanısı almış olguya rastlanılmamış olmasıdır. Yine bir başka önemli bulgu da toplam hasta populasyonunun %10 kadarında psikiyatrik tanı almış vakaların da %44 kadarında madde kullanımının varlığıdır. Bu veri, son yıllarda gittikçe artan madde kullanımının adli olaylara da etkisinin olduğunu destekler niteliktedir. Buna ek olarak, psikiyatrik tanı almış vakalarda ateşli silah/kesici delici alet yaralanması ile madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu da psikiyatrik vakalarda yaşamsal tehlike arz edebilecek tarzda yaralanmalar açısından madde kullanımının bir risk faktörü olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmanın kısıtlılıkları, örneklem sayısının azlığı, tanısal anlamda B kümesi kişilik bozukluğunun küme bozukluk olarak değerlendirilmiş olması, geriye dönük tasarımı nedeniyle psikiyatrik öykünün ayrıntılı alınamamış olması, sosyodemografik verilerin kısıtlılığı, madde kullanımı olan kişilerde madde türünün belirlenememiş olması şeklinde sıralanabilir. Adli olay neticesi yaralanmış olan bireylerin özellikle darp, ateşli silah/delici

kesici alet yaralanması, trafik kazası olaylarında yaralayan taraf olma ihtimali de mevcuttur. Literatürde de benzer şekilde psikiyatrik hastalarda adli olaylar neticesi hem yaralayan hem de mağdur olan vakaların olduğu, ayrıca bu iki grubun birbirine karışabildiği yönünde veriler bulunmaktadır(Roaldset ve Bjorkly 2015). Bu da adli olaylarda hastanın sadece kendisine değil etrafa zarar verici davranış örüntüleri açısından önemli bir veridir. Ancak çalışmamızın geriye dönük tasarımı nedeniyle bu faktör değerlendirilememiştir. Çalışmanın bir asker hastanede yapılmış olması hem uyum bozukluğu gibi bazı tanıların asker hastanelerinde görece fazla konulması, hem de bulguların genel toplumu yansıtmayacağı varsayımına bağlı olarak önemli bir kısıtlılıktır. Ayrıca kişilik bozukluğu, uyum bozukluğu gibi tanıların konulmasında adli yönü olan davranışsal patolojilerin de etkin olabileceği düşünülmektedir. Bu varsayım, kişilik bozukluğu ve uyum bozukluğu tanılarının adli olgularda daha fazla görülmesine yönelik değerlendirmede bu faktörün de dikkate alınması gerekmektedir.

SONUÇ

Çalışmamız psikiyatrik tanı birlikteliğinin ve psikoaktif madde kullanımının adli olayların gerçekleşmesinde risk teşkil ettiğini destekler niteliktedir. Psikiyatrik tanı birlikteliğinin ve psikoaktif madde kullanımının araştırılarak takip ve tedavisinin, adli olayların meydana gelmesinde azaltıcı bir etki yaratacağı kanaatindeyiz. Adli olaylara karışan bireylerin muayenelerinde madde kullanımını da içeren ayrıntılı bir psikiyatrik muayenenin koruyucu ve önleyici ruh sağlığı müdahalelerinde kritik öneme sahip olduğunu değerlendiriyoruz.

Yazışma adresi: Dr.Onur Durmaz, Balıkesir Devlet Hastanesi Psikiyatri Servisi, Balıkesir. odurmaz@yahoo.com

---

KAYNAKLAR

- Aksu H, Demirkaya S K, Özgür B G ve ark. (2013) Aydın ilinde bir yıldaki çocuk ve ergen adli olguların değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Derg* 2013; 14: 369, 377.
- Ayrolimeethal A, Ragesh G, Ramanujam J M ve ark. (2014) Psychiatric morbidity among prisoners. *Indian J Psychiatry*, 56:150-153.
- Boles S M, Miotto K (2003) Substance abuse and violence: A review of the literature. *Aggression and violent behavior*, 8:155-174.
- Bornovalova M A, Lejuez C, Daughters S B ve ark. (2005) Impulsivity as a common process across borderline personality and substance use disorders. *Clinical Psychology Review*, 25:790-812.
- Chermack S T, Murray R L, Winters J J ve ark. (2009) Treatment needs of men and women with violence problems in substance use disorder treatment. *Substance use & misuse*, 44:1236-1262.
- Coker K L, Smith P H, Westphal A ve ark. (2014) Crime and psychiatric disorders among youth in the US population: an analysis of the National Comorbidity Survey-Adolescent Supplement. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 53:888-898, 898 e881-882.
- Cornaggia C M, Beghi M, Pavone F ve ark. (2011) Aggression in psychiatry wards: a systematic review. *Psychiatry research*, 189:10-20.
- Coskunpinar A, Cyders M A (2013) Impulsivity and substance-related attentional bias: a meta-analytic review. *Drug and alcohol dependence*, 133:1-14.
- Cunningham R M, Carter P M, Ranney M ve ark. (2015) Violent reinjury and mortality among youth seeking emergency department care for assault-related injury: a 2-year prospective cohort study. *JAMA Pediatr*, 169:63-70.
- Curran G M, Sullivan G, Williams K ve ark. (2008) The association of psychiatric comorbidity and use of the emergency department among persons with substance use disorders: an observational cohort study. *BMC Emergency Medicine*, 8:1-6.
- Fergus T A, Bardeen J R, Gratz K L ve ark. (2015) The Contribution of Health Anxiety to Retrospectively-Recalled Emergency Department Visits within a Sample of Patients in Residential Substance Abuse Treatment. *Cognitive behaviour therapy*, 44:1-8.
- Güleç H, Kaymak S U, Topaloğlu M ve ark. (2011) Şiddet İçeren Suç Davranışı Öngörülebilir mi? Erkek Mahkumlarda Yürütülen Bir Cezaevi Çalışması. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 14.
- Güleç H, Topaloğlu M, Ünsal D ve ark. (2012) Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4.
- Havnes I A, Clausen T, Brux C ve ark. (2014) The role of substance use and morality in violent crime - a qualitative study among imprisoned individuals in opioid maintenance treatment. *Harm Reduct J*, 11:24.
- Kesic D, Thomas S D (2014) Do prior histories of violence and mental disorders impact on violent behaviour during encounters with police? *International journal of law and psychiatry*, 37:409-414.
- Mergui J, Raveh D, Gropp C ve ark. (2014) Prevalence and characteristics of cluster B personality disorder in a consultation-liaison psychiatry practice. *International journal of psychiatry in clinical practice*.
- Nioche A, Pham T, Ducro C ve ark. (2010) [Psychopathy and associated personality disorders: searching for a particular effect of the borderline personality disorder?]. *L'Encephale*, 36:253-259.
- Öncü F, Soysal H, Uygur N ve ark. (2002) Zorunlu klinik tedavi sonrası yineleyici suç işleyen adli psikiyatri olgularının tanı ve suç niteliği açısından değerlendirilmesi. *Düşünen Adam, Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 15:132-148.
- Pluck G, Brooker C, Blizard R ve ark. (2015) Personality disorder in a probation cohort: Demographic, substance misuse and forensic characteristics. *Crim Behav Ment Health*, 25:403-415.
- Rao K N, Kulkarni R R, Begum S (2013) Comorbidity of psychiatric and personality disorders in first suicide attempters. *Indian J Psychol Med*, 35:75-79.
- Roaldset J O, Bjorkly S (2015) Comparison of patients who were violent, victimized and violent-victimized during the first year after discharge from emergency psychiatry. *Psychiatry Res*, 230:978-981.
- Rood P P, Haagsma J A, Boersma S M ve ark. (2014) Psychoactive substance (drugs and alcohol) use by Emergency Department patients before injury. *European journal of emergency medicine: official journal of the European Society for Emergency Medicine*.
- Teplin L A, McClelland G M, Abram K M ve ark. (2005) Crime victimization in adults with severe mental illness: comparison with the National Crime Victimization Survey. *Arch Gen Psychiatry*, 62:911-921.
- van der Westhuizen C, Wyatt G, Williams J K ve ark. (2014) Prevalence and predictors of mental disorders in intentionally and unintentionally injured emergency center patients. *J Nerv Ment Dis*, 202:638-646.